

Autoriteit Persoonsgegevens (AP), 16 augustus 2021

Als een gemeente een systeem inzet waar burgers ‘zachte vermoedens’ van criminele zaken kunnen melden, kleven daar grote privacyrisico’s aan. Een gemeente neemt hiermee in feite een taak over van de politie en de vraag is waarom de gemeente dat überhaupt wil doen. Bij de politie zijn er allerlei waarborgen ingebouwd, die ervoor zorgen dat gegevens veilig zijn en dat je jezelf kunt verweren tegen beschuldigingen. Gemeenten moeten daar goed over nadenken voordat ze zo’n systeem inzetten. En kunnen verantwoorden hoe zij de privacy van hun eigen burgers waarborgen.

Het grootste risico voor burgers, is dat zij door deze meldingen onterecht als ‘fout’ bestempeld worden en op een zwarte lijst komen te staan. We hebben met de Toeslagenaffaire gezien wat voor rampzalige gevolgen dat kan hebben voor mensen.

Stel: jij hebt ruzie met je burens, en je burens besluiten jou een hak te zetten. Ze doen een melding via zo’n app, dat ze wiet ruiken bij jouw huis en de sneeuw niet blijft liggen op jouw dak. Dat zou op een wietplantage kunnen duiden, natuurlijk. Jij staat dan dus in het systeem, met de aantekening: mogelijke wietplantage. Verdwijnt die aantekening als de gemeente controleert en merkt dat er niets klopt van die beschuldiging? Als de gemeente die gegevens ook met andere partijen heeft gedeeld, zoals de politie, halen die de beschuldiging dan ook uit hun systemen? En brengt de gemeente jou op de hoogte, als jij in dat systeem, staat? Als jij niet weet dat jij op het verkeerde lijstje staat, kun je je ook niet verweren tegen een onterechte beschuldiging.

Staat er zo’n onterecht stempel over jou in de systemen van verschillende organisaties, dan kan dat flinke gevolgen hebben. Dan krijg jij als onterecht beschuldigde café-eigenaar opeens geen vergunning voor een terras. Dan wordt jouw sollicitatie voor een baan bij de gemeente afgewezen, of krijg jij geen uitkering. Zonder dat je het weet, kan het je leven ruïneren, als jij op het verkeerde lijstje staat.

Het is daarom aan gemeenten om aan te tonen dat zij de privacy van hun eigen burgers respecteren, wanneer ze zulke systemen inzetten. Ze zijn volgens privacywet AVG verplicht aan te geven welke grondslag ze hebben voor zo’n verwerking, de risico’s van zo’n inbreuk op de privacy op een rij te zetten, en aan te geven welke maatregelen zij nemen om de privacyrisico’s te beperken. Dit doen ze door een zogeheten DPIA op te stellen (een data protection impact assessment).

Gemeenten moeten die DPIA kunnen overleggen aan de AP, als die erom vraagt. Bij vermoedens van overtreding van de AVG kan de AP altijd een onderzoek starten, met mogelijk een forse boete tot gevolg.

N.B. De AP kan geen oordeel geven over een specifieke casus. Omdat een oordeel van de AP consequenties kan hebben, oordeelt de AP alleen over een specifieke casus als zij onderzoek heeft gedaan naar dat specifieke geval. Maar in het algemeen geldt het volgende.